

Slam er en ressource

Fra en tilbagetrukken position i kommunernes affaldsstrategi skifter slam i disse år status og bliver en del af en ressourcestrategi, som selv økologerne er begyndt at tage til sig.

Med en årlig formidling på cirka 200.000 tons slam, har firmaet Miljøservice i Ve-

jen placeret sig centralt i den spirende faglige og voksende anerkendelse af, at slam er en ressource, der, håndteret professionelt og miljørigtigt, nu bliver betragtet som en værdifuld ressource i landbruget.

Miljøservice, der blev startet i 1990, kan i år fejre sit 25 års jubilæum. Firmaet blev stiftet af syv slamsugerfirmaer med en ide om, at man på privat basis kunne drive de mange små

rensningsanlæg, der fandtes dengang. Ideen slog ikke an, og i stedet opstod ideen om en virksomhed, der kunne hjælpe med at bortskaffe den løbende produktion af slam.

Miljøservice fandt sin niche med at bortskaffe slam og anvende det som gødning til landbruget. I begyndelsen var Miljøservice et enmandsfirma, men siden kom en kontorassistent til, og i 2000 blev den

nuværende direktør Mogens Jensen ansat.

I dag er der seks ansatte på kontoret, og der gøres brug af mange underentreprenører strategisk placeret rundt i landet.

Supplement til gylle

Det omgivende samfund har gennem årene haft svært ved at forholde sig til, at man som borger kom tættere på slam i

naturen, og det har ind imellem givet slam et negativt image.

Miljøservice omsætter cirka 200.000 tons slam årligt, hvor kommunal slam fortsat er hovedproduktet, men der arbejdes også med andre restprodukter, herunder ågrøde, mejerislam, dambrugsslam, have/parkaffald, tang og lignende.

Leverancer af slam til Møllerup Gods på Djursland er et godt eksempel på, hvordan et affaldsprodukt kan blive til en værdifuld gødning, der blandt andet subsidierer en begrænset ressource som fosfor til

gavn for miljøet, landbruget og fremtiden.

- Holdningen til slam er heldigvis mere positiv i dag, da tanken om recirkulering passer godt i regeringens ressourcestrategi, der i gamle dage blev kaldt en affaldsstrategi. Selv økologer overvejer i dag, om de kan anvende restprodukter som alternativ til konventionel gylle, siger direktør for Miljøservice Mogens Jensen.

bø

At være landmand forpligter

Godsejer Anne Sophie Gamborg, Møllerup Gods er meget fokuseret på at føre de næringsstoffer og humus, vi »låner« af jorden, tilbage til jorden igen.

Hensyntagen til naboerne og naturen ligger godsejer Anne Sophie Gamborg, Møllerup Gods, meget på sinde. Derfor foregår udspreddingen af slam oftest ved nedfældning og på tidspunkter, hvor man generer omgivelser mindst muligt.

- Jorden får typisk slam hvert tredje år, og vi ønsker fuld sporbarhed og dokumentation på indhold, så vi ved hvad vi tilfører arealerne. Det er sket gennem mange år, også før min tid, og har altid været båret af et professionelt samarbejde med firmaet Miljøservice. De har styr på dokumentationen og al papirgangen, der følger med modtagelse af slam, så vi føler os altid trygge og i gode hænder, fastslår Anne Sophie Gamborg.

- Samtidig med, at vi er glad for vores aftale med Miljøservice, er vi også bevidste om ansvaret for miljøet og det omgivende samfund, hvorfor vi altid forsøger at tage udstrakt

hensyn, når vi udbringer slam på vore jorde, siger hun.

Forpligtigelse

- Som jeg ser det, er vi jo som landbrug nødt til at løse det ansvar, der følger med, ved at aftage slam. Når det så samtidig er et deklareret produkt uden risiko og uden bivirkninger, kan jeg slet ikke forstå den modstand, der er i visse områder mod slam, siger Anne Sophie Gamborg.

Møllerup Gods er en kulturhistorisk perle i Nationalpark Mols Bjerger, men det er også et hjem og en virksomhed med en holdning til fortid, nutid og fremtid. Anne Sophie og Stig Gamborg overtog tilbage i 2002 godset efter Flemming Lütichau, og har siden fortsat den kraftige modernisering, renovering og udvikling, så godset står til i dag at være en top moderne virksomhed samtidig med at være et familieforetagende.

Anne Sophie Gamborg styrer landbruget og er aktiv i bestyrelserne for Nationalpark Mols Bjerger, Gammel Estrup samt Sektionen for Større Jordbrug. Stig Gamborg er hovedarkitekten bag udviklingen af Møllerup Gods som »inkubator« og er desuden direktør i Advance

Nonwoven, der blandt andet laver isolering af naturfibre.

Intensivt og konventionelt

Det ligger Anne Sophie Gamborg meget på sinde, at næringsstofferne og humus i jorden skal bevares, således at jorden altid er frugtbar.

Møllerup Gods er et konventionelt drevet landbrug med et varieret sædskifte, som sikrer maksimale udbytter på godssets jorde.

- Jeg er uddannet på en økologisk landbrugsskole, hvor mine tanker om bæredygtighed er blevet udviklet siger Anne Sophie Gamborg.

Men her hører ligheden til andre økologer også op, da godsejeren tydeligt tager afstand fra økologernes tankegang, idet hun er af den opfattelse, at de er for restriktive i deres opfattelse af eksempelvis anvendelse af slam som gødning og til jordforbedring, ligesom deres ideologi og helhedssyn er ikke længere korrekt i forhold til et moderne konventionelt drevet landbrug.

Landbruget på Møllerup Gods dyrkes intensivt, men hele tiden ud fra tanken om at recirkulere næringsstofferne til gavn for afgrøderne nu

og i fremtiden. Selv asken fra halmfyret og fast gødning fra de opstaldede heste tilbageføres til jorden.

Ansvarlighed og omtanke

- Vi driver landbruget konventionelt, men ud fra en grundlæggende helhedsbetragtning om, at det skal være ansvarligt og med omtanke, så strukturen og humusværdien i jorden bevares både for nutiden, men også for fremtiden, siger Anne Sophie Gamborg.

- Vi lever i dag i et samfund, som med mine øjne er for kvæl-

Møllerup Gods

- Areal: I alt 415 hektar
- Dyrket areal: Cirka 300 hektar under plov
- Afgrøder: Græsfrø (rødsvingel), vinterraps, maltbyg og foderkorn.

stoffikseret, og som forringer vores jord. Med omtanke og ved anvendelse af alle tilgængelige og genanvendelige affaldsstoffer, kan vi faktisk drive jorden intensivt, så vi får maksimale udbytter uden at skade hverken jord eller omgivende samfund, konstaterer hun.

Kun på den måde bliver der plads til anden anvendelse af

jorden, for eksempel til natur. Møllerup gods modtager slam 1-2 gange om året fra Miljøservice i Vejen, når afgrøderne behov for gødning er størst, og når vejrliget tillader udbringning uden at påføre jorden skader med de tunge køretøjer.

bø

Hensyntagen til naboerne og naturen ligger godsejer Anne Sophie Gamborg, Møllerup Gods, meget på sinde. Derfor foregår udspreddingen af slam oftest ved nedfældning og på tidspunkter, hvor man generer omgivelser mindst muligt. (Foto: Kris Vetter)

Kvælstofnormerne forventes at blive sat ud af kraft, ved opsættende virkning, i maj måned

Kom med i AgroBalance nu og få fuld effekt af at gøde efter planternes behov

Vi tilbyder planteavlserådgivning på baggrund af nyeste internationale viden.

Ren rådgivning, med det formål at bringe danske planteavlere tilbage som verdens bedste.

Et dyrkningssystem for progressive planteavlere, der ønsker at gøde efter godt landmandskab og EU's Nitratdirektivs ligevægtsprincip.

Forventning:
20 procent højere udbytte
40 procent mere protein

Vi tilbyder:

- Ligevægtsgødskning, beregning for hver afgrøde
- Avancerede dyrkningsstrategier, tilpasset den enkelte afgrøde
- Nyhedsbreve med nyeste internationale viden
- Temanumre, omhandlende sprøjteteknik, additiver, målrettet gødskning, mikronæringsstoffer, maskinsystemer
- Hotline 7-17 på hverdage

Basiskontingent kr. 5.000,- årligt

Agrobalance v/ Vagn Lundsteen
Tempelvej 32
4390 Vipperød

Telefon: 22 50 54 45
Fax: 59 18 61 56
vlt@agropro.dk

agrobalance.dk